

İŞĞALDAN AZAD OLUNMUŞ QARABAĞ TORPAQLARINDA KƏND TƏSƏRRÜFATININ İNKİŞAFI

Şamama Kərimova*, Esmira Hacıyeva

*Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Əkinçilik Elmi Tədqiqat İnstitutu,
samamakarimova63@gmail.com, esmira.haciyeva.1962@gmail.com*

Bitkilərin böyümə və inkişafı bir başa torpaqla əlaqədar olduğundan işğal altında olmuş kənd təsərrüfatına yararlı bu torpaqlar münbitlik dərəcəsinə və məhsuldarlıq göstəricilərinə görə ölkənin digər bölgələri ilə müqayisədə yüksək keyfiyyətə malikdir. Bu regionda mövcud olan torpaq-iqlim şəraiti kənd təsərrüfatının bütün sahələrinin intensiv inkişafına imkan yaradır. İşğaldan əvvəlki dövrdə bu torpaqlarda pambıq, taxıl, üzüm, tərəvəz və digər kənd təsərrüfatı məhsulları əkilib, heyvandarlıq inkişaf etdirilmişdi.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə əhalinin məskunlaşması və əkinçilik istiqamətli təsərrüfatların fəaliyyət göstərməsi üçün onların istehsal vasitələri ilə təmin edilməsi vacibdir. Bu məqsədlə suvarma sistemləri yenidən qurulmalı və müasir innovativ texnologiyaların yeniliklərindən istifadə edilməlidir. Bu ərazilərdə yerləşən təsərrüfatların əkinçiliklə məşğul olması üçün onların toxum materialı, torpağın qida maddələri ilə təmin edilməsi üçün gübrələr, xəstəlik, zərərverici və alaq otlarına qarşı pestisidlərlə təmin edilməsi və bu ərazilərdə mütərəqqi aqrotexniki tədbirlərin təşkili ilə bağlı bərpa işləri həyata keçirilməlidir. Toxum materialının seçilməsi, üzvi və mineral gübrələrin tətbiq edilməsi zamanı becərilən bitkilərin bioloji xüsusiyyətləri, bölgənin torpaq-iqlim şəraiti nəzərə alınmalıdır.

Kənd təsərrüfatında istehsalın intensivləşdirilməsi müxtəlif torpaq-iqlim şəraitində yüksək və sabit məhsul verən yeni sort və hibridlərin yaradılmasını tələb edir. Bununla əlaqədar olaraq, müasir kənd təsərrüfatında Qarabağ zonasının torpaq-iqlim şəraitinə uyğun yeni adaptiv sortlara tələbat daha da artır. Belə sortlar yüksək məhsuldar və keyfiyyətli, xəstəlik və zərərvericilərə davamlı olmaqla bərabər, həmçinin yeni innovativ becərmə texnologiyalarının tələblərinə cavab verməlidir.